

מסורת הש"ס

(א) נלעיל עז: לקמן קטן.
קטן: (ג) נפ"ו סח: נדה
טו: (א) לקמן פה: קטן:
זכוס סט: (ד) נלקמן פה:
(ה) נ"ק קו: (ו) נשמתי
פרשה (ז) וכן נלעיל נח:
(ח) ונעמ"ש על הגליון חס:
פסחים לו: ג"ה אלא לאו:
(ט) ז"ל טרפה: יצ"ק.

תורה אור השלם

1. וכל אשר יפל עקליו
מזהם במוחם יטמא מקל
כלי עץ או בגד או עור
או שק כל כלי אשר
יאשר מלאכה בהם
במים ירבא וטמא עד
הקרב וטורח:
ויקרא לא לב
2. וכן ימית מן הבהמה
אשר היא לכם לאכלה
הנגע בגבלה וטמא עד
הקרב: ויקרא לא לט

גליון הש"ס

מנ"י מנא בן תשעה
חי: ע"י נדה דף מד
פ"א חס' ד"ה איהו:
רש"י ד"ה כי אמר אנא
וכו' דלא משה נבילה
מחריב: תמיה לי אמאי
ל"א כפשוטו דהא הוא
כית עס הגידים והעצמות
לנביל נבלה הו' ח"י שיעור
וכן נ"מ להשוות לכן נח:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
(א) ע"י נדה דף מד
מחלוקת בזה ק' וכו'.
נ"ב מ"י פ"ה מהלכות
מאכלות אסורות הל' יא
וע"ש במ"מ:

מוסף רש"י

מקצת בהמה מטמאה.
כגון אבר ממנה, מדמיו
וכי' מית' למשעט כעין
מית' שאינה עושה חליפין.
ורש"י אבר, וסיופה דקרא
הנוגע בנבלה יטמא,
ומקצת בהמה אינה
מטמאה. ואף על פי
שהיא כחמה כגון טרפה
ששטה (דקדק קכח).

אין בהם. איסור לאו של אבר מן החי: אלא מזה פרוש. צעלמה מדרבנן
וקרא אסמכתא צעלמה. אלא מן חשיטה עושה ניפול: אילו לוא.
האבר המדולדל: אינו לוקה. דמנות פרוש צעלמה הוא: אהרנינו.
צבעם: כי אמרי אלא. ללוקה משום
ניפול ואשמיעך רב * דלא משום נבלה
מתנין ביה אלא משום אבר מן החי:
וכל אשר. צשרים כתיב: מנצלם
נפקא. וכי יפול מנצלם: אלא. הכי
קאמר כל אשר יפול מהם צמזם על
די מיתתה הו"א נפילה מהם איברים
המדולדלים צהם: צשרים כתיב.
לא שייך צהם שחיתה והיכי ממעטת
שחיתה מהאי קרא: אם אינו ענין
נו'. דעל כרחך צמזם מיעוטא הוא
לגופיה לא אלתערך דהא צמזם
משמע דנצלם כתיב ונכחז וכי
יפול למימרה דעושים ניפול ולא צמי
צמזם אלא על כרחך למעוטי
שחיתה: דלאו צמי שחיתה נינהו.
ולא אלתערך צמזם דהא אפילו
שחיתם מיתה היא: ענין מיתה.
ענין שעת מיתה שהיו לחים למעוטי
שרץ שצמי: דעובר חי. דיש צמינו
שחיתה מהניא שחיתה אף לאכר היולא
לנדר: ופסניא. צמזם כהניס' גצי
וכי ימות מן הצמזם כו': בן ח' יוליא
שזע"פ שיש צמינו שחיתה אין שחיתה
מטהרסו. אם נולד ושחטו אכל אגב
אמו יתר בשחיתה אמו דברי הכל אף
טרפה אע"פ שיש צמינה שחיתה לא
מטהרנה שחיתה ומתני' קתני בן ח'
אין צמינו שחיתה: אמר רב כהנא.
האי דקתני תנא דצרייתא י' צמינו
שחיתה אגב שחיתה קאמר שחיתה
בשחיתה אמו: מינא דאמיה לא פריך.
לא חשיבא ליה פירכא דהואיל ואין
צמינו ח' שחיתה אין צמינו שחיתה
קרינא ביה: ולהאי טעמא. דצרייתא
דפריך מינא דאמיה וסבר י' צמינו
שחיתה קרינא ביה: טרפה דשחיתה
מטהרסא מנא ליה. תיפוק ליה מצמזם
טמאה דאין שחיתה מטהרסה: ושחט
בה בן ט' חי. ויאל אחר שחיתו ואמו
קיימת. בן ח' לא קא מיצעי ליה דהא
אפילו יאל לאור העולם ושחטו תנן
במתניתין (נלעיל דף עב:): אין שחיתו
מטהרסו: אכל צמעי אמו לא שריא
שחיתה. דליה וכו"ש לרבנן דאמרי לא
שייך ביה שחיתה כלל אפילו יאל חי
לאחר שחיתה דאין שחיתה צו אלא
ביאל לאור צחי אמו: או דילמא אפי'
לרבנן. שריא ליה שחיתו דקסברי
רבנן ד' סימנין אכשר ביה רחמנא
באיה שני הסימנים שישחטו או של
אמו או שלו וכו"ש לרבי מאיר דאמר
שחיתה שייך ביה: פ"ט. דתנן
צמזמ"י הרי שנולה טרפה מן הצטן
מנין וקס"ד דאפילו שטרפה שעה
אחת קודם לידתה קאמר דלא היתה
לה שעת הכושר לישחט ולא חל עליה

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עד.

עין משפט
נר מצוה

ג א מ"י פ"ה מהלכות
מאכלות אסורות הל' ו:
ב ש"ע י"ד סו"ט ד סעף
ו כה"ק:
ג ג ד מ"י ט"ז הל' יג
ד ט סמ"ג לאין קלו
טו ט"ע י"ד ס"ג סעף
ז:

רבינו גרשום

אכלו לזה אינו לוקה.
כלומר לאבר המדולדל
בבהמה: כי אמרי במיתה
דעושה ניפול. כלומר
אלולוקה משום אבר מן
החי: מנצלם נפקא.
כלומר לאחר מיתה
מטמאין השרצים אבל
בחיים אין מטמאין: מיתה
עושה ניפול. כלומר דאבר
המדולדל בבהמה ומה
אין כלולתה המיתה וחייב
האכלו משום אבר מן
החי: א"ל אם אינו ענין
לשרצים דלאו בני שחיתה
נינהו. דלא איצטרך
למכתב במוח דאין לון
שחיתה אלא מיתה בלבד:
תנינו ענין לכהנה. ודריש
הכי מיתה עושה ניפול:
ואין שחיתה עושה ניפול:
אבל באבר דעובר מת
ד"הן שחיתה עושה
ניפול. כלומר דאין כלולת
שחיתה עמה ומטמא
משום נבלה: יש צמינו
שחיתה אגב אמו. כלומר
שחיתו אמו הוא מותר
אכל הוא אינו בכלל
שחיתה: ותנא דירן מינא
דאמיה לא פריך. (ותנא
דירן מינא דאמיה וכו') (ג)
לפי שאין צמינו שחיתה
אבל בהוא עצמו אין
צמינו שחיתה: ולהאי טעמא
דפריך טרפה דשחיתה
מטהרסה [בנ"ל]. כלומר
ולהאי טעמא דפריך א"צ
ירש צמינו שחיתה
אגב אמו אין שחיתו
מטהרסה טרפה דשחיתה
מנא ליה
דאמרינן דאמרי' במוח:
תאמר בטרפה שיש במיתה
שחיתה (שהיא) [ולפירך]
שחיתה מטהרסה ועכשיו
דאמרי' בן שמה א"צ:
ירש צמינו שחיתה אין
שחיתה מטהרסה טרפה
ליה: או דילמא אפי' לרבנן
אכרעה סימנין. כלומר
אפי' לרבנן דאמרי לא
בעי שחיתה (אבל) ואי
שחית סימנין דאמיה דאפי'
לא בעי שחיתה אבל
אי שחית סימנין [ידידה]
מותר בשחיתו: א"ל רבא
שנוצרה טרפה מן הבטן.
כלומר דאין כן הוא אי
נולד טרפה מן הבטן מצמינו
לה שעת הכושר קודם
לכן בענין הזה דאי בעי
שחוט בכסין אמו אלא חני
שנוצרה טרפה מן הבטן
בבעל חוש גללים דהתם
אפי' שחוט במעי אמו אין
לו שעת הכושר שמשה
שנוצרה היה בעל מום בבעל
חוש גללים יתר כנטול
דמי ואם נטלה ירך וחלל
שלה (טרפה) [נבלה]:

אין בהם אלא מצות פרוש בלבד. וקרא דצרייתא אינו אלא
אסמכתא צעלמה וא"ת וכיון דמדאורייתא שרי בצחילה
אמאי נקט דצרייתא דלעיל (דף עג.) לא אם טיהרה שחיתה טרפה
אותה ואת האבר המדולדל בה מה שייך שם להזכיר אבר מדולדל
דשרי אף בצחילה וי"ל דה"ק אבר
המדולדל בה גזרו ביה רבנן איסור
אכילה ולא גזרו שלא תהא שחיתה
מטהרסה כמו עובר דבר שאינו גופה:
תרי' במותם בתיבי. וא"ת הא
אכתי יצרי' לנדרשין צהעור
והרעז (לקמן דף קח:): יכול צשר
הפרוש מן השלילים יהא טמא תלמוד
לומר צמזם מה מיתה שאינה עושה
חליפין כו' וי"ל דענין מותם וההיא
דרשה מחד צמזם נפקא אי נמי
דרשה דהתם מנצלם נפקא מה נבלה
שאין עושה חליפין ונקט צמזם לפי
שהיא דרשה פשוטה:

מחלוקת באבר דעובר חי. וצנן
ח' דאילו בן ט' כשאר
צמזם הוא לר"מ וטעון שחיתה:
ולר"א תנא דקפריך טרפה
דשחיתה מטהרסה מנא לן.
קצת תימה דכולא חדא צרייתא היא
צמ"כ וידע רישא ולא ידע סיפא:
נפקא ליה מדרב יהודה כו'.
וא"ת דתניא צס"פ רבי
אליעזר דמילה (שנת דף קט.) לאכלה
להצ"א בן ח' שאין שחיתו מטהרסו
ורבי יוסי ור"א צרי' צמינו ואמריס
שחיתו מטהרסה והשתא כולה לא
מתוקם כחנא דמתני' דאפילו ת"ק
דהתם משמע דאי לאו לאכלה ה"א
דשחיתה מטהרסה ותלנא דמתני' בן ח'
כיון דאין צמינו שחיתה ידעין ליה
מצמזם טמאה דאין שחיתה מטהרסה
אכל כחנא דצרייתא דהתם מתוקמנא
שפיר ת"ק דרשם דכיון דיש צמינו
שחיתה אגב אמו מיקרי שפיר י'ש
צמינו שחיתה ולא מנ"י למילך מצמזם
טמאה ולהכי לריך התם לאכלה למימר
דאין שחיתה מטהרסה ומיהו סוגיא
דהתם לא אחיא כחנא קמא דצרייתא
דהא דרנא מפרש התם טעמא דרבי
יוסי ורבי אליעזר דקצרי' ו' שטרפה
אע"ג דמתה היא דשחיתה מטהרסה
הכא נמי לא שאל ורבנן לא דמי
לטרפה אפילו מן הצטן דיש צמינו
שחיתה הכא אין צמינו שחיתה ושאל
תנא דמתניתין משום קרא דלאכלה
חשיב בן ח' אין צמינו שחיתה אי נמי
קרא דלאכלה דדרש ת"ק התם הו'
אסמכתא צעלמה דהא לאכזי דמוקי
התם פלוגמיהו דפליגי מר סבר חי
הוא ומר סבר מת הוא לריך לומר
דאסמכתא היא דכיון דחשיב ליה
כמת צלאו קרא אין שחיתו מטהרסו:
חלצו

אין בהן אלא מצות פרוש בלבד יתיב רב
יוסף קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רב
יהודה אמר רב אכלו לזה לוקה אמר ליה
ההוא מרבנן לא תציתו ליה הכי אמר רב
יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב
אכלו לזה אינו לוקה אמר ליה רב הונא אנן
אמאן נסמוך אהרנינו רב יוסף לאפיה
אמר ליה מאי קושיא כ"י אמרי אנא במיתה
דעושה ניפול כי אמר איהו בשחיתה דאינה
עושה ניפול אמר רבא מנא הא מלתא
דאמור רבנן * מיתה עושה ניפול שחיתה
אינה עושה ניפול דכתיב וכל אשר יפול
עליו מהם במוחם יטמא למעוטי מאי אילימא
למעוטי בחייהם מנצלם נפקא אלא ש"מ
מיתה עושה ניפול ואין שחיתה עושה ניפול
אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא והא
קרא בשרצים כתיב אמר ליה אם אינו ענין
לשרצים דלאו בני שחיתה נינהו ענין
לבהמה ואכתי מבעי ליה * בעין מיתה לחין
מטמאים יבשים אין מטמאים תרי במוחם
כתיבי אמר רב חסדא מחלוקת באבר דעובר
חי אבל באבר דעובר מת דברי הכל
שחיתה עושה ניפול * ורבה אמר במחלוקת
בוה כך מחלוקת בזה: בן שמנה חי [וכו']:
והתניא בן שמנה חי יוכיה שאף על פי
שיש צמינו שחיתה אין שחיתו מטהרסה
אמר רב כהנא י'ש צמינו שחיתה אגב אמו
ותנא דירן מינא דאמיה לא פריך ולהאי
טעמא דפריך טרפה דשחיתה מטהרסה מנא
ליה נפקא ליה מדרב יהודה אמר רב * דאמר
רב יהודה א"ר ואמרי לה במתניתא תנא אמר
קרא * וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה
מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיו
זו זו טרפה ששחטה בעי רב הושעיא
* הושיט את ידו למעי בהמה ושחט בן ט' חי
מהו תבעי לר"מ ותבעי לרבנן תבעי לר"מ
עד כאן לא קאמר רבי מאיר בן פקועה טעון
שחיתה ה"מ היכא דיצא לאור העולם אבל
במעי אמו לא שריא ליה שחיתה או דילמא
אפילו לרבנן * ד' סימנין אכשר ביה רחמנא
אמר רב חנניא ת"ש הרי שנולה טרפה
מן הבטן ואי איתא משכחת לה דהיתה לה
שעת הכושר דאי בעי עייל דיה ושחטה
אמר ליה רבא תני שנוצרה טרפה מן הבטן
ומשכחת לה בבעלת ה' רגלים: מתני'
השוחט את הבהמה ומצא בה בן שמנה חי
או מת או בן תשעה מת קורעו ומציא את דמו * מצא בן תשעה חי * טעון שחיתה
וחייב באותו ואת בנו דברי ר"מ וחכמים אומרים י'שחיתו אמו מטהרסה
ר"ש

תורת שחיתה: ואם איסא. דשחיתה צמעי אמו שחיתה היא הרי היתה לטרפה זו שעת הכושר לשחיתה קודם שטרפה: צעלם ה' רגלים.
דהאי טרפות ודאי הוה בה משנולה וכגון שיתור זה ברגלים האחרונים דאמר בצבורות (דף עג.) דצעלם ה' רגלים הרי זה מום ואמרי' התם * לא
שנו אלא שחטק או יתר ציד אכל ברגל אפילו טרפה נמי הוה דכל יתר כנטול דמי: מרנ"י קורעו. שאין לריך שחיתה ומודי ר"מ צה דליתרבו
מכל צמזמה תאכלו דלאו חדשים איכא ולאו אירא איכא הילכך לאו צמזמה הוא: ומוציא חס דמו. דחלצו הוא דמותר דקתני לקמן (דף עה.)
מה חלצו ושתי הכליות האמורין באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל אכל דמו לא גרע מדס האברים דק"ל צכריות
(דף כה:) דס האברים עובר צלא תעשה: טעון שחיתה. דחדשים גרמי לשויה צמזמה צנאפי נפשיה ולא איתרצא מכל צמזמה תאכלו
ולרבנן חדשים ולידה גרמי דרבנן מרבו ליה להיתרל מכל צמזמה תאכלו: וחייב באותו ואם צנו. שלא ישחטנו ציום שחטנו אמו:
ר"ש

(א) נראה דל"ל דמיתה שפיר
לוקה וכו'. (ג) אולי ז"ל דלף
דמית דלמו ש שחיתה מ"מ
כחא עמנו וכו'.